

*Шарлович З. П., канд. пед. наук, ад'юнкт,
Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі,
Республіка Польща*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МЕДСЕСТРИНСЬКІЙ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ

Сьогодення вимагає сучасних підходів у вирішенні завдань, які стоять перед освітою, наукою, практикою у всіх сферах життя та діяльності людини. Реалізація планів і завдань вимагає інноваційних підходів, які б базувалися на науковому обґрунтуванні, використанні на практиці новітніх технологій, включаючи й інформаційно-комунікаційні.

Національна програма інформатизації передбачає введення в усі сфери життя і діяльності цифрових технологій (цифровізації), засобів інформатизації, використання комп'ютерних програм, застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Реалізація цього Закону вимагає відповідно формування інформаційної компетентності, що сприятиме розвитку професійної майстерності фахівців [1].

Інформаційно-комунікативна компетентність є складовою інтегральної компетентності (В. В. Свиридюк, 2018). Для її формування необхідно використання інноваційних засобів, які б ґрунтувалися на технологічних підходах [2].

Антонова О. Є. проаналізувала досвід Житомирського базового фармацевтичного коледжу і описала провадження інноваційних технологій в процесі додипломної освіти майбутніх фармацевтів [3, с. 198-218].

Одним із напрямів дослідження Бикова В. Ю. і Овчарук О. В став інформаційний освітній простір і шляхи його створення з огляду на євроінтеграційні процеси [4].

Інформаційно-комунікаційні технології та їх впровадження виклала в своїх наукових працях Вітвицька С. С. через професіографічний підхід у підготовці фахівців [5, с. 192-223].

Гуменна, І. Р. обґрунтувала вплив міждисциплінарної інтеграції на професійну комунікацію в процесі підготовки лікарів на додипломному рівні [6].

Дубасенюк О. А. проаналізувала сучасні виклики, ризики на шляху до цифровізація вищої освіти [7, с. 307-311].

Манюк Л. вважає використання інформаційно-комунікаційних технологій педагогічною проблемою і обґрунтовує необхідність її вирішення під час організації і впровадження освітнього процесу [8, с. 119-121].

Мазур Л.П., Рега Н.І., Ястремська С.О. в своїх наукових працях розглядали та досліджували проблеми вищої медсестринської освіти в Україні, серед яких впровадження в

освітній процес інформаційної компетентності спеціалістів медсестринства [9, с. 209-212; 10, с.153-155].

В переліку компетентностей Галузевого стандарту медсестринської освіти для випускника медсестринського факультету рівня бакалавра регламентовано в розділі інтегральної компетентності вміння розв'язувати спеціалізовані задачі, а в загальні компетенції передбачено наявність у медичної сестри / брата навичок використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій [11].

Щодо вимог до діяльності магістрів медсестринства, коло їх компетенцій згідно Галузевого стандарту розкрито значно ширше. Магістри медсестринства повинні вміти обробляти текстову і графічну інформацію, володіти здатністю працювати в медичних інформаційних програмах та системах чи / або в їх інформаційних додатках. Користуючись персональним комп'ютером, магістр медсестринства повинен вміти працювати з папками (каталогами) і файлами у Windows (набирати, редагувати текстову інформацію і зберігати її у Microsoft Word і PDF форматі; працювати в Excel, PowerPoint). Важливим є вміння працювати в комп'ютерних мережах за допомогою програмних засобів; використовувати інтернет-джерела та інтернет-ресурси і формувати бази даних із зібраної чи отриманої інформації; обробляючи наявну чи зібрану інформацію, вміти її аналізувати, порівнювати, співставляти, синхронізувати, узагальнювати та використовувати отриману інформацію. Для цього, фахівці медсестринства повинні володіти навичками і вміти користуватися інноваційними інформаційними технологіями, освоїти роботу і вміти працювати з операційними системами і сервісними програмами [12].

Розглянемо також поняття «інформація» в кількох напрямках від поняття «інформації», яку ми отримуємо від пацієнта до використання інформаційно-комунікаційних технологій задля організації діяльності; систематизації даних про пацієнта та ходу впровадження лікарського і медсестринського процесів; документообігу; статистичних звітів тощо. Для нас важливо розмежувати інформацію, яку ми отримуємо про пацієнта з використанням добре зформованої інформаційно-комунікаційної компетентності і використання інформаційно-комунікаційних засобів і технологій в своїй діяльності.

Обов'язок медичної сестри / медичного брата передбачає постійне отримання, перероблення, поширення і збереження інформації. На першому етапі медсестринського процесу «Медсестринське обстеження пацієнта та визначення стану його здоров'я» спеціаліст медсестринства використовує всі можливі джерела інформації, такі, як наприклад, від пацієнта, його родини, колег-медпрацівників (суб'єктивні методи обстеження), з медичної документації (епікриз, витяги, довідки, тощо) про діагностику та попереднє лікування

(об'єктивні й додаткові методи обстеження пацієнта), щоб зібрати інформацію про пацієнта. Важливим на цьому етапі є аналіз і обґрунтування отриманих даних та співставлення, уміння взаємопов'язати їх між собою і узагальнити. Зібрана медичною сестрою інформація може містити фізіологічні, психологічні і соціологічні дані, тобто про стан здоров'я пацієнта, передісторію хвороби, соціальний стан, середовище в якому він проживає і з ким проживає, хто ним опікується, де він працює чи навчається, а також озвучені проблеми щодо стану його здоров'я в момент опитування, тощо [13, 14]. Так формується інформаційна база даних про стан пацієнта у момент його звертання за медичною допомогою до медичних працівників в заклад охорони здоров'я.

Таким чином, діяльність спеціаліста медсестринства вимагає наявності добре зформованої інформаційно-комунікаційної компетентності та уміння працювати із сучасними інформаційно-комунікаційними і цифровими технологіями, що забезпечить реалізацію покладених на нього функцій і завдань в процесі виконання професійних обов'язків. Вимоги сьогодення щодо впровадження цифрових технологій в систему вищої медсестринської освіти та практичної охорони здоров'я потребують постійного безперервного професійного розвитку всіх його учасників в процесі післядипломної підготовки та вмотивованого прагнення до професійного зростання через самоосвіту.

Що стосується завладів вищої освіти, які забезпечують післядипломну підготовку спеціалістів медсестринства, то вимогами сьогодення є впровадження в освітній процес інформаційно-комунікаційної технологій за допомогою міждисциплінарної інтеграції через широке застосування інноваційних педагогічних, виховних, методичних і дидактичних форм, методів, засобів в цифровому освітньому просторі.

Список використаних джерел:

1. Закон України Про Національну програму інформатизації Документ 2807-ІХ Прийнятий від 01.12.2022 [Електронне джерело] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (звернення 16.03.2023).

2. Свиридюк В. В. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх магістрів медсестринства на засадах технологічного підходу: дис. ... к. пед. наук. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти, Житомир – 2018. – 357 с.

3. Антонова, О. Є., 2017. Упровадження інноваційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх фармацевтів (аналіз досвіду Житомирського базового фармацевтичного коледжу) В.: Професійна підготовка фахівців: креативний підхід» /за ред. О.А.Дубасенюк. –

Житомир: Вид. Євенок О.О., с. 198-218 / [Електронне джерело] – Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/26783/1/%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB_%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf (звернення 16.03.2023).

4. Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей у контексті євроінтеграційних процесів створення інформаційного освітнього простору. За заг. ред. Бикова В.Ю. і Овчарук О.В. К.: Атіка, 2014. 212 с.

5. Вітвицька, С.С., 2016. Професіографічний підхід у підготовці майбутніх магістрів освіти в контексті інформаційно-комунікаційних технологій. В.: Теорія і практика професійної майстерності в умовах ціложиттєвого навчання: монографія. За ред. О.А.Дубасенюк. Житомир: Вид-во Рута. с. 192-222 / [Електронне джерело] – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/24642/1/%D0%92%D1%96%D1%82%D0%B2%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%A1.pdf> (звернення 16.03.2023).

6. Гуменна, І.Р., 2016. Підготовка майбутніх лікарів до професійної комунікації на засадах міждисциплінарної інтеграції: автореф. дис. ... к. пед. наук. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. 19 с. / [Електронне джерело] – Режим доступу: <https://ep3.nuwm.edu.ua/4505/> (звернення 16.03.2023).

7. Дубасенюк О. А. Цифровізація вищої освіти: сучасні виклики, ризики, досвід / Цифрова трансформація та диджитал технології для сталого розвитку всіх галузей сучасної освіти, науки і практики [Електронний ресурс]: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 26 січня 2023 р. / За заг. ред. І. Жуховського, З. Шарлович, О. Мандич / Міжнародна Академія Прикладних Наук (Республіка Польща) – Державний біотехнологічний університет (Україна). Ломжа, Польща, 2023. Ч. 1. С. 307-311 (362 с.) / [Електронне джерело] – Режим доступу: https://mans.edu.pl/fcp/iOEUFzS9BjEkLTg1Y1BSe0N_YAVTHwIIoGlaTAIABCRvRQMEoJBBaHICPXNtSBk6PjIyBV4RBDYnD1cYTk8cOjYCEg/2/public/wydawnictwa/zbior_prac_tom_1_2_6012023.pdf (звернення 27.03.2023).

8. Манюк, Л., 2016. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у вищій медичній освіті як педагогічна проблема. Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі: шляхи інтеграції школи та ВНЗ: матер. VIII Міжнародної наук.-метод. конф. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. с. 119-121.

9. Ястремська, С.О., Рега Н.І., Мазур Л.П., 2014. Проблеми та перспективи підготовки медичних сестер з вищою освітою в Україні. Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи. Матер. Всеукраїнської наук. практ. конф. з міжнародною участю. Житомир: Видавець О.О.Євенок, с. 209-212.

10. Ястремська, С.О., 2015. Проблеми та перспективи підготовки медичних сестер з вищою освітою в Україні. Завдання держави у забезпеченні ефективної кадрової політики системи охорони здоров'я. Матер. наук. прак. конф. за міжнародною участю. Київ, 22 квітня 2015 р. К.: ДКС-Центр, с.153-155.

11. Наказ Міністерства освіти і науки України 05.12.2018 No 1344 Галузевий стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Галузь знань 22 «Охорона здоров'я», 223 «Медсестринство». [Електронне джерело] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/223-medsestrinstvo-bakalavr.pdf> (звернення 16.03.2023).

12. Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2022 р. No 589 Стандарт вищої освіти рівень вищої освіти. Другий (магістерський) рівень Ступінь вищої освіти Магістр Галузь знань 22 Охорона здоров'я Спеціальність 223 Медсестринство. / [Електронне джерело] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/06/27/223-Medsestrynstvo.mahistr-589-24.06.2022.pdf> (звернення 16.03.2023).

13. Основи медсестринства в модулях: навчальний посібник (ВНЗ I—III р. а.) / Н.М. Касевич. — 3-є вид., випр. / [Електронне джерело] – Режим доступу: <https://www.medpublish.com.ua/osnovi-medsestrinstva-v-moduljah-navchalnij-posibnik-vnz-r-a-nm-kasevich-3ye-vid-vipr/p-505.html?language=ru>

14. Шарлович Зоя Павлівна Формування професійно-педагогічної компетентності медичних сестер сімейної медицини в процесі фахової підготовки: дис. ... к. пед. наук. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти, ЖДУ ім. Івана Франка, Житомир – 2015. – 340 с. http://eprints.zu.edu.ua/18684/1/dys_Sharlovyeh.pdf (звернення 25.03.2023).